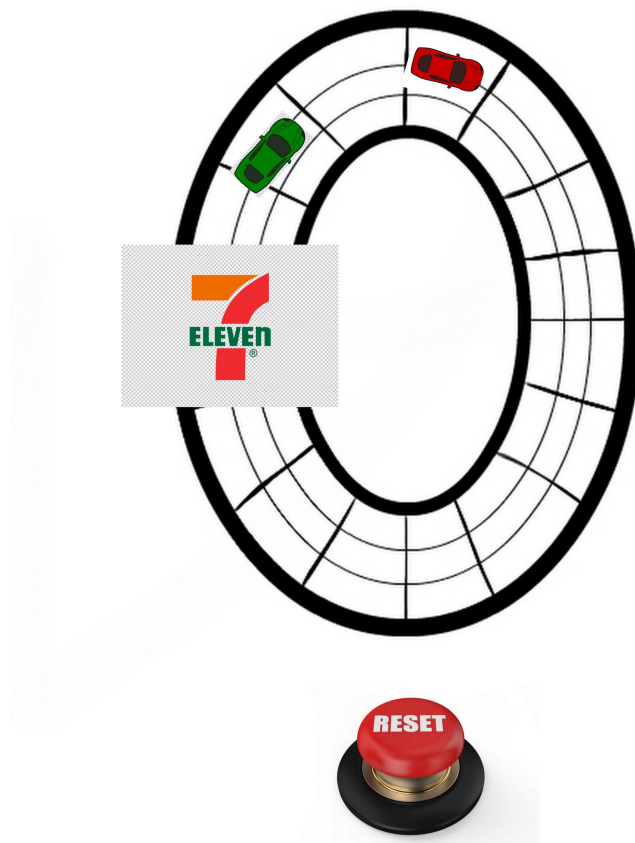

Re: set it and forget it

Aburna Mohanathas
Litteraturens teori og metode, AU
Sommereksamen 2017
AU ID: 534876

Indholdsfortegnelse

#Indledning	3
#Fri adgang	3
#Jeg elsker dig. Jeg elsker dig ikke.....	6
#Sproget.....	7
#Intertekstuelle referencer.....	9
#Konklusion:.....	10
#Litteraturliste	12

#Indledning

Det er svært at sætte ord på sine følelser, når man bliver forladt af sin kæreste. Følelser som had, kærlighed, afmagt og jalousi fylder skiftevis hele kroppen ud, mens man handler i både afsky og længsel. Sådan en proces kan hurtigt udvikle sig til et ræs, hvor eks-kæreste bliver til konkurrent og den, som er mest ligeglad, er den, der kommer først i mål. Vi har stort set alle sammen været der, men især Caspar Eric forsøger at sætte ord på disse følelser i "jeg husker det sådan", som er et digt fra samlingen 7/11 og som jeg i det følgende vil analysere for at belyse jeget i digtet ud fra en nærlæsning med nykritisk metode. Derudover vil jeg grundet min fascination af det moderne sprog og brugen af hashtags undersøge intertekstualitet som et afgørende element for værkets betydning og binde det sammen med de sproglige virkemidler for konkluderende at se, hvordan samfundet påvirker værket ved at anvende en ideologikritisk teori.

#Fri adgang

Adorno mener, at selv lyriske digte som ikke har noget med det sociale at gøre, alligevel implicit har det sociale aspekt med, således er alt påvirket af det sociale (Adorno 1970, s. 106). Hans grundholdning er, at samfundet kommer til syne i lyrikken og at det er svært, hvis ikke umuligt, at skrive en tekst som ikke er påvirket af tidsalderens samfund: "Den tankemæssige bevægelse, der er tale om, altså den samfundsmæssige fortolkning af lyrik og i øvrigt alle kunstværker, bør derfor ikke rette sig direkte mod værkernes eller endog forfatterens såkaldte sociale placering eller afhængighed af klasseinteresser. Tværtimod bør den gå ud på at forklare, hvorledes et samfunds totalitet, der er en i sig selv modsigelsesfuld enhed, kommer til syne i kunstværket; hvori kunstværket føjer sig efter den totalitet og hvori det går ud over den" (Adorno 1970, 102). Erics digt bærer tydelige præg af den samfundsmæssige rolle, bl.a. i jegets facader, bekræftelse, kærlighed og samtidig påvirkningen af iscenesættelsen i vores digitale tidsalder.

"jeg ved slet ikke hvad jeg er/ andet end et eller andet du/ som jeg tænker/ forsøger at svare" (Eric 89: 18-21). Disse få linjer løfter sløret for essensen af hele digtet. I fokus er et jeg, som er splittet omkring sin egen selvforståelse.

Derudover spiller iscenesættelsen en rolle flere steder som: "og instagramme dig fra træet/ og jeg vil hashtagge billedet 'nofilter'/ men bruge helt meget filter/ for at være ærlig/ omkring hvordan jeg ser dig" (Eric, 86: 24-28). Endnu et gennemtrængende emne er den ulykkelige og altædende kærlighed, som jeg kommer til at belyse flere gange i min analyse. Her fortælles, hvordan jeg ser duet som en person med mange facader, hvilket symboliserer hvor mange filtre, der skal til for at gøre hendes væsen smukkere, end det i virkeligheden er. Det indikerer, at hun er en person, der ikke hviler i sig selv, hvilket også forklarer, hvorfor hun tager make-up på bare for at gå ned og hente shawarma, øver sig i at kopiere Miley Cyrus' ansigtsudtryk og ønsker at blive instagrammet foran 7/11 efter en bytur for at få den til være en del af hendes historie (Eric 90: 39-40, 91: 1-2 og 9-12). Jeg fortolker "hendes historie" som en del af en Snapchat-funktion, hvor man har mulighed for at dokumentere sine her-og-nu-oplevelser til offentlig skue. På den måde bruger hun selvscenesættelsen som en slags bekræftelse, hvor hun skal se godt ud, være med og virke nice.

Jeget gemmer sig også bag facader på en mere bevidst måde: "og jeg har blandet en slikpose/ næsten udelukkende med syrlig slik/ som en måde at vise den nye person hvem jeg er/ og jeg fortryder/ at jeg har puttet marshmallows i slikposen/ fordi jeg på ingen måde kan lide marsmallows/ jeg vurderede bare sandsynligheden/ for at være en mere sympatisk person/ eller at være en mere sammensat person/ ville forøges via marshmallows" (Eric 89:4-14). Jeget giver flere steder udtryk for sin frustration over, at pigen ikke vil have ham og derfor prøver han nu at være en anden ved at være en fyr, som både kan lide syrligt slik og marshmallows, ergo er han en fyr med flere nuancer og dermed forøgede chancer for, at hun vil gengælde hans forelskelse. Den store udfordring for Adorno er at fastholde lyrikken som autonom, da det er en omgang navlepilleri, som altid vil være berørt af samfundet (Adorno, 1970) Men uanset hvilken tidsalder, vi befinder os i og hvordan vores samfund ser ud, er forelskelsen ligeså ægte og uberørt. Den skiller sig ud, for vi har med en universel følelse at gøre og sådan en følelse står autonom.

Behovet for at påtage sig andre facader giver et billede af et jeg, som har svært ved at stå ved sig selv og sine følelser. "lød jeg mere vred end jeg var/ det var noget med rumklangen/ den måde alle lyder som darth vader/ på badeværelset (Eric 90: 13-16). Dette fortælles i forbindelse med, at duet har fået en ny kæreste og derfor har han behov for at forklare, at han faktisk er mere ligeglad, end han gav udtryk for. Men kort forinden forsøger han metaforisk at beskrive sin forelskelse: "som om du er en gigantisk gople/ i det her scenarie/ er jeg verdenshavene måske", hvor beskrivelsen nærmest indikerer, hvordan hun som kæmpe-gople bare koloniserer og spreder sin gift (forelskelsen), mens han flyder der som verdenshav, kan intet stille op og er til ingen verdens nytte. I linjen efter trækker han dog i land igen: "jeg er heller ikke så forelsket/ som jeg måske kan lyde" (Eric 89: 16-17). Der ses igen en tydelig ambivalens, hvor jeget er splittet og forvirret, men også en slags konkurrence mellem jeg og du, som jeg vil komme nærmere ind på senere.

Noget andet som afspejler nutidens samfund er tilgængelighedsprincippet, hvor teksten nævner 7/11 og Ørstedsparken. Begge er tilgængelige hver dag hele tiden. 7/11 fungerer som døgnåbningskiosker, ligesom Ørstedsparken også er åben for besøg: "og spørger om du vil gå en tur i ørstedsparken/ som altid er åben" (Eric 85:39-40), begge benævnelser symboliserer de evige muligheder uden begrænsninger og det er både for jeget og hende nemmere at forholde sig til. For pigen virker 7/11 som en slags reset-knap, hvor hun kan komme ud og starte på ny: "for at hacke dit eget humør/ som en måde at starte forfra" (Eric, 92: 11-12), hvilket hun benytter sig af, da jeget bliver vred over playstationspil og de sammen går i 7/11, kommer ud med babybites og så er vreden forsvundet. Den evige tilgængelig gør, at det for begge er muligt at skifte humør. Jeget oplever lyrikken som sin nulstiller-knap, hvor han hacker sit eget humør. Spørger man Adorno, vil han mene, at lyrikken har en stor pålidelighed, idet den udtrykker sig præcist som det, forfatteren er præget af (Adorno 1970, 107), Casper Eric er i denne tekst påvirket af samfundet som er præget af iscenesættelse, evig tilgængelighed og søgen efter bekræftelse.

#Jeg elsker dig. Jeg elsker dig ikke

Ifølge Finn Stein Larsen er ideen, at tolkningen skal være en lukket proces og teksten skal blive et isoleret udsagn uden forbindelse til verden. Her spiller, i modsætning til Adornos tankegang, samfundet eller biografi ingen rolle. Gennem en nykritisk nærlæsning vil jeg bestrebe mig på at blive klogere på jeget ved at analysere de ambivalente følelser. Afsnittet vil vægtes med en del citater, hvor jeg tager teksten for hvad det er og intet andet, da det er disse som er mit fokus og udelukkende vil påvirke min læsning (Larsen 2005, 100). "hvor jeg kan forsøge at tage din hånd/ og håbe at jeg må komme med hjem/ og sove og ha sex senere/ også selvom jeg mest har lyst/ til bare at ødelægge dig fuldstændig" (Eric 86: 3-7), På den ene side har vi et jeg, som er fyldt med vrede og had. Vi behøver ikke kende særlig meget mere til jeget for at finde ud af, at hans følelser er modstridende, hvor had bliver til kærlighed, og kærlighed bliver til had. Endnu et eksempel på vreden: "jeg håber at din karriere fejler" (Eric 93:4) igen: "at jeg fx vil sparke dig umotiveret i knæhaserne/ så du vil falde bagover/ og jeg vil kunne gribe dig i faldet/ og kysse dig hårdt på munden" (Eric 86:35-39), han vil sparke hende i knæhaserne i hans desperate forsøg på samtidigt at være helten, der redder hende.

Bøggild vil kalde disse modstridende følelser for antiteser, som er en tankefigur, hvor der er en modstilling mellem tiltrækning og frastødning. (Bøggild 2013, 111). "jeg blir altid så kynisk/ når jeg skal skændes/ fordi jeg skal anskue følelser" (Eric 92: 21-23), her forklarer jeget, hvorfor han har de modstridende følelser. De kyniske tanker opstår som resultat af følelsesophobning i den konkrete krop, og hans måde at afreagere på er gennem de kyniske illustrationer. Vi får også afsløret, at disse vredesudbrud skyldes hendes afvisning og opgivende tilgang i stedet for at forsøge at prøve igen: "end at sige fuck dig for ikke at prøve hårdere" (Eric 93:18)

På den anden side har vi et mere sårbart og varmt jeg: "jeg kan blive glad/ når du siger at den pik jeg har passer/ på en god måde til din krop" (Eric 85:30-32), her fælder han ikke sine egne ord med en efterfølgende hadefuld sætning, derimod lever han højt på complimentet, som styrker ham i hans ide om, hvor dejlig hun er. Interessen viser sig igen ved: "på at jeg også gerne vil lytte/ til din monolog på

et tidspunkt" (Eric 89: 26-27) forstået på den måde, at han vil komme tættere på hende og lære hende bedre at kende. Men selv når de er sammen og hygger sig med Singstar, bliver fornøjelsen til frygt, fordi usikkerheden melder sig: "at det er fordi jeg blev bange/ for at du hellere ville være sammen/ med rasmus seebach fx" (Eric 91: 26-28).

Fortælleren skaber et billede af et jeg, der ikke kan finde ud af at være i sin egen krop i og med, at han hader hende for at give op, men selv når de er sammen, frygter han, at det hele bliver – for at benytte digtets sprog - fucket op en gang til.

Larsen mener i samme kontekst at nærlæsningen fokuserer på kommunikationssituationen: hvem taler til hvem, og hvorledes? (Larsen 2005, 99), "jeg har bestemt/ at jeg skal skrive en email der er 11 sider lang" (Eric 93:14-15), "re: at du tog hjem med justin fra byen" (Eric 94:28), gennem en mail forsøger han at skrive til en person, som han på en eller anden måde har haft et forhold til og derved stadig har følelser for, uden at disse er gengældt. Jeget bruger på intet tidspunkt hverken tegnsætning, stort begyndelsesbogstav i sætninger eller proprier, hvilket viser, at digtet har sit fokus på indholdet i stedet for grammatisk korrekthed. Mailen er ganske vist, som jeget har bestemt, 11 sider lang og læseren får ikke en yderligere forklaring på hvorfor. Det sidste hashtag "gemttilklander (Eric 95: nederst) afslører, at han ikke får sendt mailen, til trods for at han har så meget på hjertet. "selvom den bedste måde at ødelægge dig/ ville være slet ikke at skrive noget" (Eric 94:11-12), det kunne være forklaringen på det meget bevidste træk, hvis hun skal smage sin egen medicin.

#Sproget

Eric gør sit værk unikt med brugen af figurer, som er til for at vise måder, hvorpå ord sættes sammen, så det skaber effekter og danner mønstre i et digt – sådan en figur er eksempelvis anaforer og gentagelser (Bøggild, 2013). Kontinuerligt fra start til slut bruger han ord som *jeg* og *du* absurd meget. Anaforer betegner de mønsterdannende talefigurer og disse opstår i form af gentagelsen af nogle ord (Bøggild, 2013). "om **at jeg bare** skal smække døren/ og **at jeg bare** kan tage noget i køleskabet/ inden **jeg** går/ **du** har stillet en faktapose frem med alle de

ting **du** har haft lånt”¹ (Eric, 85: 6-8). Her vurderer jeg, at *at jeg bare* er anaforisk, og *du* er en klar gentagelse, da begge er til for at hamre budskabet af *jeg* og *du* igennem med en ensformig effekt, således digtet er uden rytmisk følelse (Bøggild, 2013).

Dog er talefigurens opgave at understrege vigtige pointer, og netop i dette uddrag bruger Eric gentagelsen til at tydeliggøre kontrasten mellem *du* og *jeg*. Igennem min læsning blev jeg opmærksom på, hvordan disses forhold er: ”af at jeg er dømt til at konkurrere/ om hvem der kan være mest ligeglad/ eller hvem der kan komme først igennem ørstedsparken” (Eric, 86: 9-11). Jeg forstår det som, at jeget har en konstant konkurrence med kvinden i ”forholdet”, samtidig sammenligner han også deres forhold med et nascar-løb: ”fordi du går så fucking hurtigt/ som om du prøver at slippe væk/ og at du er en nascarbil” (Eric, 86: 13-15). I et nascarløb handler det om at køre hurtigst rundt i en ring af 200 omgange, hvilket er et symbol for deres forhold, hvor hun er kommet videre, og han stadig prøver at indhente hende.

Det er nærmest uundgåeligt at læse digtet uden at støde på *ting*. Det er en gennemgående gentagelse, som bekræfter læseren i, hvor meget hun ser jeget som en ting uden følelser, ”fordi jeg ved at det er det du har brug for/ at tænke på at jeg er en ting/ mens jeg fx udfører uendelig lang oralsex” (Eric 87: 2-4). Ting er typisk et ord, man bruger for at beskrive noget udefinerbart, hvilket stemmer overens med jeget og pigens forhold, som jo egentlig ikke har en definition eller stabilitet. ”jeg har en konkret krop/ og den sidder lige her/ og græder fx/ her græder den konkrete krop/ her vil den konkrete krop ødelægge dig” (Eric 94:6-10), han er udmærket godt selv klar over, at han for hende ikke er andet end en konkret krop, men han besjæler kroppen ved at nævne, at den græder - han græder: ”her har den konkrete krop tastet med fingrene/ samlet i den hårdeste knytnæve jeg kunne” (Eric 94:13-14), her afslører jeget hvor mange fandens følelser og frustrationer, han har over at være ingenting.

¹ Farverne er mine egne, blot for at markere brugen af ordene

#Intertekstuelle referencer

Teksten er spækket med referencer, både intertekstuelle men også referencer til samfundet og hverdagen, disse bruger Eric som et kunstnerisk virkemiddel i sit digt. Diverse referencer som Paradise Hotel, Hunger Games, Google, Youtube, Wrecking Ball og Rasmus Seebach (Eric hhv. 89:40, 87:25, 86:31, 95:12, 91:5 og 91:28) gør værket til en meget samfundsaktuel og moderne tekst, hvor den typiske læser kan relatere til alle referencerne. Hvis ikke man kan relatere, kan man til hver en tid google ordene, fordi selv muligheden for at google er tilgængeligt hele tiden. Eric henvender sig bevidst til den ungdommelige generation, når han anvender engelske udtryk, forkortelser og såvel som hashtags. ”og at jeg havde tænkt wtf/ som i who the fuck/ eller bare what the fuck” (Eric 85:22-24), det er ikke usædvanligt at finde disse engelske udtryk i de unges ordforråd, da engelsk i tiltagende grad har stor indflydelse på det danske samfund og sprog. Vi bruger engelske udtryk og forkortelser helt ubevidst, når vi konstaterende siger ”fuck dig”, undrende spørger ”who the fuck?” eller i chatten skriver ”lol”, derfor falder de engelske ord ganske naturligt ind i digtet.

Hashtags blev for alvor mainstream, da instagram og twitter for få år siden blev det nye sociale medie, hvor meddelelsen, billedteksten eller emnet bliver kategoriseret i henhold til hashtagget. Eric afslutter sit digt med #seveneleven #lillebitch #ownit #gemttilkladder, hvor alle hashtags har relevans til digtet. Samtidig har hashtaggene den effekt at få digtet til at afspejle de sociale medier, som også bekræfter hans idé om at skrive værket som en mail, deraf hashtagget #gemttilkladder: ”som jeg kan skrive frem i en email fx/ og så gemme den følelse/ i en kladde til senere” (Eric 87:12-14).

Jeget bekræfter blandt andet sin forelskelse gennem intertekstuelle referencer (Marnarsdottir, 2013), disse citater bruger han til at beskrive sine egne følelser. Jeg har tidligere nævnt, hvordan vi har med et splittet jeg at gøre. Læseren har fået et billede af en person, der prøver at fremstå som noget andet, end han egentlig er, hvilket tegner et billede af en usikker og lad person, som prøver at holde styr på sig selv. Mit udsagn understøttes også af et Nietzsche-inspireret citat: ”fordi what doesn’t kill you makes you stronger osv” (Eric 94:40), hvilket er

et kendt citat med et stærkt budskab, men her virker utroværdigt, da jeget bruger *osv*, som giver citatet en følelse af ligegyldighed. Det er som om, han har hørt det før, men det virker ikke på ham.

En af de klarere intertekstuelle referencer er dog på sidste side, hvor han sammenligner duet med Scarlett Johansson i *Her*: "og at hun kunne styre alt uden at være til stede" (Eric 95:24). Hvilket er præcist det samme syn, han har på pigen, som kan styre ham og hans følelser selv uden at være til stede. Ligesom når hun boller med en af hans barndomsvenner, og han forestiller sig alle mulige billeder i hovedet af hende, når han bare er alene, om ikke andet er det hendes effekt på ham. Jeget tydeliggør forholdets indflydelse, da han sammenligner terrorangrebet (som på engelsk opstilles 9/11), der også er hendes fødselsdag, med den dag, de slog op, hvoraf begge begivenheder var altødelæggende. Som en atombombe, der sprang og efterlod alt i ruiner (Eric 95:29-40)

Det paradoksale er, at citatet: "sorry hvis det virker som om jeg bare vil owne dig" (Eric 95:31) kunne tyde på, at han vil vinde over hende i deres hvem-er-mest-ligeglad-konkurrence, da ordet "owne" bruges som "vinde" i dansk oversættelse. Selvom han meget bevidst leger med den engelske og danske betydning, skaber det forvirring hos læseren. Hvad mener han mon? Men netop selvsamme ord afleder ham til Drakes nummer *own it*: "the next time we fuck/ i don't wanna fuck i wanna make love/ next time we talk i don't wanna just talk i wanna trust" (Eric 95:33-35), her hersker ingen tvivl længere, da læseren en gang for alle bekræftes i, at han hverken hader hende eller vil gøre hende ondt. Han vil elske med hende og han vil stole på hende. Drakes lyrik som afsluttende reference sletter alle negative udsagn om hende og virker præcist som har han trykket på reset-knappen.

#Konklusion:

Igennem min analyse er jeg blevet bekræftet i, at samfundet sætter sit præg på lyrikken. Især brugen af referencer har den effekt at skabe et værk, som afspejler tiden. "jeg har det sådan her" afspejler vore senmoderne samfund, hvor selviscenesættelse og tilgængelighed spiller en dominerende rolle. 7/11, Ørstedsparken, google og instagram er digtets bud på, hvad der symboliserer

denne sociale konstruktion og derved gør værket aktuelt. Af samme årsag kunne det være interessant at lave en analyse af digtet om 50 år og se, hvad man ville få ud af det til den tid. En af de få ting, der forholder sig autonomt, er forelskelse og kærlighed, som er tematiserende for digtet. Gennem nykritisk læsning analyserede jeg mig frem til, hvordan jeget har et splittet adfærdsmønster og hvad dette skyldes. Her tegnede der sig et billede af et jeg, der stadig havde følelser i klemme til sin eks-kæreste og derfor handlede med afmagt. De sproglige virkemidler betonedes konkurrencen mellem jeget og du, som var de i et løb mod hinanden, hvor det handlede om at være mest ligeglad. Hashtaggene røber, at jeget ikke får sendt mailen af sted og derved bliver den ukronede vinder af konkurrencen. I hvert fald udadtil, for inderst inde er digtet en 11-siders lang kærlighedserklæring, som fortæller om en skæbne med en ulykkelig forelskelse.

#Litteraturliste

- Adorno, Theodor Wiesengrund. 1970. "Tale om lyrik og samfund". Kritik nr. 13. Side 100-119.
- Bøggild, Jacob. 2013. "Figurer", in Kjældgaard, Lasse et al. (red): *Litteratur. Introduktion til teori og analyse*. Aarhus, Aarhus Universitetsforlag. Side 108-116.
- Larsen, Finn Stein. 2005. "Nykritik" i *Litteraturens tilgange – metodiske angrebsvinkler*. Aarhus, Academica. Side 81-108.
- Marnersdóttir, Malan. 2013. Redigeret af Leif Søndergaard. "Intertekstualitet" i *Om litteratur. Metoder og perspektiver*. Aarhus, Systime. Side 153-169.